

Zagreb, 30. rujna 2022.
Ur. Broj: 561/22.

MEĐUNARODNA KONFEDERACIJA SINDIKATA
n/r glavne tajnice gđe. Sharan Burrow

PREDMET: Radno zakonodavstvo u Hrvatskoj – prava reprezentativnih sindikata

Poštovana,

zaprimili smo informaciju kako je Međunarodna konfederacija sindikata poslala dopis od 6. rujna 2022. godine g. Andreju Plenkoviću, predsjedniku Vlade RH i g. Marinu Piletiću, ministru rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

U navedenom dopisu iznijeli ste određeni broj teza, odnosno stajališta u pogledu odredbe članka 94. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike. Kao jedan od potpisnika Kolektivnog ugovora osjećamo potrebu ukazati na određene dodatne informacije kojima možda niste raspolagali prilikom pisanja navedenog dopisa.

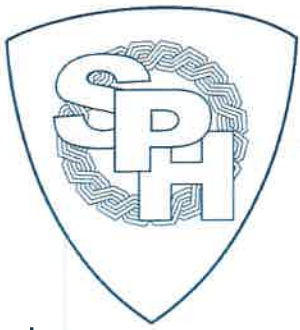
Sukladno Zakonu o radu koji je na snazi u Republici Hrvatskoj utvrđeno je pravo sindikata, koji su sukladno posebnom propisu reprezentativni, na sklapanje kolektivnog ugovora. Člankom 193. Zakona o radu definirano je kako kolektivni ugovor mogu potpisati osobe koje u skladu s posebnim propisom mogu biti stranke kolektivnog ugovora te isti propisuje da se pregovarati može o pitanjima koja prema Zakonu o radu mogu biti predmet kolektivnog ugovora.

Također, člankom 194. Zakona o radu propisano je kako kolektivni ugovor obvezuje sve osobe koje su ga sklopile te sve osobe koje su u vrijeme sklapanja kolektivnog ugovora bile ili su naknadno postali članovi udruge koja je sklopila kolektivni ugovor. Navedeni članak predviđa i obvezu ugovaranja razine njegove primjene.

Posebnim propisom definirano je kako se na području državnih službi sukladno članku 8. Zakona o reprezentativnosti udruge poslodavaca i sindikata, reprezentativnim sindikatom smatra sindikat koji ima najmanje dvadeset posto radnika članova od ukupnog broja sindikalno organiziranih zaposlenika na razini na kojoj se utvrđuje reprezentativnost. Sukladno navedenom, tj. prema kriterijima koji su izrazito jasni i objektivni (što je u skladu i s Odlukom 525, 529, 530, 533, 540, 542 i 544 Vijeća za slobodu udruživanja MOR-a), 2021. godine proveden je postupak utvrđivanja reprezentativnosti kojim je utvrđeno da su Sindikat policije Hrvatske i Nezavisni sindikat djelatnika MUP-a reprezentativni sindikati za područje državnih službi te su 6. svibnja 2022. godine sklopili Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike.

Odredbama članka 192. Zakona o radu utvrđen je predmet kolektivnog ugovora na način da je propisano kako se kolektivnim ugovorom uređuju prava i obveze stranaka koje su sklopile taj ugovor te kako može sadržavati i pravna pravila kojima se uređuje sklapanje, sadržaj i prestanak radnih odnosa, pitanja socijalnog osiguranja te druga pitanja iz radnog odnosa u vezi s radnim odnosom.

Upravo kao što je Zakon o radu naznačio kako je predmet kolektivnog ugovora uređivanje međusobnih odnosa među strankama (Vlade RH i reprezentativnih sindikata državnih službi), kroz odredbe glave 11. do 17., odnosno članka 80. do 103. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, oni su i uređeni. Navedenim su uređena međusobna prava i obveze stranaka, socijalni mir, socijalni dijalog, način organiziranja štrajka, praćenje primjene i provedbe štrajka i dr. Kroz navedene članke utvrđeno je kako će sindikat svoje

djelovanje provoditi sukladno Ustavu, konvencijama Međunarodne organizacije rada, zakonima i kolektivnom ugovoru te su utvrđena pojedina prava poput prava na zaštitu od otkaza i premještaja sindikalnih povjerenika sukladno članku 87. Kolektivnog ugovora.

Iz navedenog je vidljivo kako se tim odredbama upravo ispunjava obveza iz Zakona, a to je, kao što smo prije naveli, uređenje međusobnih prava i obveza. Time su, po našem mišljenju, ostvarena i prava najreprezentativnijih sindikalnih organizacija iz konvencija Međunarodnih organizacija rada. S druge strane, sukladno istim konvencijama, manjinskim sindikatima koji nisu reprezentativni, a time ni potpisnici Kolektivnog ugovora, prava i obveze regulirane su Zakonom o radu, a djelomično i drugim zakonima (kao i za sve ostale sindikate koji djeluju na području RH).

Tako, među ostalim, u Zakonu o radu postoje odredbe o ovlasti udruga (pa tako i nereprezentativnih sindikata) za zastupanje svojih članova u radnim sporovima, pred sudom, u mirenju i arbitraži te pred državnim tijelima (članak 169 st. 2 Zakona o radu), o zaštiti sindikalnih povjerenika, prava i obveza sindikata, zabrani nadzora od strane poslodavca, sudska zaštita članskih prava, sudska zaštita prava na udruživanje, zabrana nejednakog postupanja zbog sindikalnog članstva ili djelatnosti, razloga za štrajk i mogućnosti njegovog organiziranja, prava sindikalnih povjerenika i predstavnika te načina ubiranja sindikalne članarine, odnosno člancima od 183.-189. Zakona o radu propisana su prava svih sindikata na području RH. Zakon o parničnom postupku (članak 434.a st. 1) omogućuje i nereprezentativnim sindikatima da putem osoba koje su zaposlene u tim sindikatima zastupaju radnike u parnicama iz radnih odnosa. Zakon o državnim službenicima i namještenicima omogućuje i nereprezentativnim sindikatima da na zahtjev svojih članova protiv kojih se vode postupci zbog povrede službene dužnosti sudjeluju u postupcima i imaju položaj izjednačen s položajem branitelja (članak 103 st. 3 ZDS) te da zastupaju svoje članove (članak 106 st. 2 ZDS). Time je RH ispunila, tj. uskladila odredbe svog radnog zakonodavstva s konvencijama Međunarodne organizacije rada. Navedeno je u skladu s mišljenjem odbora stručnjaka MOR-a u primjeni konvencija jer je Zakonom o radu regulirano pravo manjinskog sindikata da neometano obavlja svoje aktivnosti te ima prava koja su značajno veća od prava da govori u ime svojih članova i zastupa ih u slučajevima pojedinačnih sporova kao što traži Odluka 545 Vijeća za slobodu udruživanja MOR-a.

S druge strane, podsjećamo kako svi sindikati državnih službi koji zastupaju državne službenike, pored prava iz Zakona o radu, ostvaruju i pravo iz članka 96.a Zakona o državnim službenicima, kojim je propisano da se protiv sindikalnog povjerenika bez suglasnosti Sindikata ne može pokrenuti disciplinski postupak. U potpunosti je jasno kako se dodatnim pravima i obvezama povjerenika sindikata potpisnika kolektivnog ugovora ne uskraćuje pravo nereprezentativnih sindikata da zastupaju svoje članove u slučaju pojedinačnih zahtjeva i pojedinačnih pritužbi, a što se jamči konvencijom.

Ujedno, zanimljivo je što se i prethodni Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike, koji je bio na snazi od 2017. godine do potpisivanja novog, primjenjivao na sličan način kao i odredbe članka 94. važećeg Kolektivnog ugovora. Naime, Zajednička komisija za tumačenje kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike u kojoj su bila tri predstavnika Vlade RH i po jedan predstavnik od svakog od tri sindikata potpisnika tog ugovora, dala je tumačenje 1/1 od 22. veljače 2019. godine. U navedenom tumačenju navedeno je „jasno proizlazi da se odredbe Kolektivnog ugovora u vezi prava i obveza sindikalnih povjerenika i sindikata primjenjuju isključivo na sindikate koji su potpisnici Kolektivnog ugovora i njegovih izmjena ili dopuna“. Zanimljivo je i to kako je potpisnik prethodno važećeg Kolektivnog ugovora bio i Sindikat državnih službenika i namještenike (SDLSN) pa su samim time imali i predstavnika u Komisiji za tumačenje kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike.

SINDIKAT POLICIJE HRVATSKE

Bužanova 4. Zagreb. OIB 26439251742 T 01/2333 138. 01/2333 139 F 01/2333 140
www.sindikatpolicije.hr. e-mail: sph@sindikatpolicije.hr

20 GODINA S VAMA * PRVI POLICIJSKI SINDIKAT

Navedeni sindikat (SDLSN), kao i njegova krovna udruga Nezavisnih hrvatski sindikati (NHS), tada nisu imali prigovore niti primjedbe oko slobode sindikalnog organiziranja. To se promijenilo s novim postupkom za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike u kojem je SDLSN izgubio reprezentativnost te samim time i mogućnost biti stranka kolektivnog ugovora i potpisnik Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike. Indikativno je da su se primjedbe pojavile nakon gubitka reprezentativnosti jednog od najvećih sindikata NHS-a.

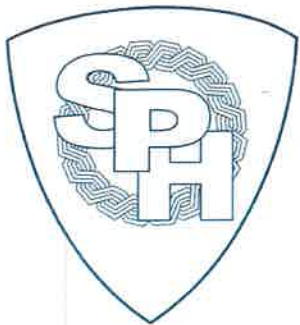
Smatramo kako su NHS i SDLSN trebali pohvaliti odredbe članka 94. Kolektivnog ugovora, jer je istim navedeno kako se u državnim tijelima u kojima ne djeluju sindikati potpisnici prava koja se odnose na iste mogu primijeniti na ostale sindikate državnih službi. Navedeno je povoljnije od odredbi prethodnog kolektivnog ugovora i tumačenja Zajedničke komisije.

U pogledu konstatacije oko zabrinutosti kako bi ograničenje iz članka 94., čak i u slučajevima kada sindikat koji nije potpisnik kolektivnog ugovora većinski sindikat u određenoj državnoj agenciji ili tijelu, smatramo da je navedeno u suprotnosti s odredbama Zakona o radu i Zakona o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata. Naime, u RH područje pregovaranja je ograničeno na području svih državnih službi. Za razliku od državnih službi, javne službe imaju nekoliko granskih kolektivnih ugovora (ugovori za zdravstvo, školstvo, kulturu, socijalnu skrb...). U državnim službama sama činjenica da je netko većinski sindikat u pojedinoj agenciji ili državnom tijelu nije presudna u utvrđivanju prava na pregovaranje jer postoji veliki broj tijela i državnih agencija različitih veličina (pa i s desetak zaposlenih) u kojima su pojedini sindikati većinski iako nisu na području državnih službi. Drukčije od toga u odnosu na sindikate koji su reprezentativni na određenom području predstavljalo bi korake prema usitnjavanju i marginalizaciji sindikalnih organizacija.

Također, napominjemo kako je u hrvatskom radnom zakonodavstvu do 2014. godine postojala odredba o mogućnosti pristupanja sindikata nepotpisnika kolektivnom ugovoru (članak 257 st. 2 Zakona o radu NN 149/09, 61/11, 82/12, 73/13). Pristupanjem bi, temeljem takve izjave, ostvarivali sva prava i obveze kao reprezentativni sindikati. Međutim, u dogovoru sa reprezentativnim sindikalnim središnjicama (među kojima je i NHS), RH je usvojila novele radnog zakonodavstva u kojima su zauzeli stajalište kako je takva odredba dvojbena i suvišna te da se takvim pristupanjem daju veća prava manjinskim organizacijama u odnosu na reprezentativne. U konačnom prijedlogu Zakona o radu iz lipnja 2014. godine između ostalog je navedeno da „*ako pregovore o sklapanju kolektivnog ugovora mogu voditi samo reprezentativni sindikati, tada se nameće i zaključak da stranke tog kolektivnog ugovora mogu biti samo dio ili svi reprezentativni sindikati. U tom smislu je postao dvojbena i suvišan institut pristupanja kolektivnom ugovoru jer istom mogu pristupiti samo sindikati koji mogu biti stranka, a ako nereprezentativni sindikati ne mogu biti strankom, tada ne mogu ni pristupiti sklopljenom kolektivnom ugovoru.*“. Navedeni institut pristupanja kolektivnom ugovoru zakonodavac nije uvrstio u aktualni Zakon o radu iz razloga što su se i na njih u potpunosti primjenjivale sve odredbe, bez ikakvih ograničenja, iako nisu sudjelovali i financirali pregovore niti su ugovarali prava i obveze.

S druge strane, reprezentativne sindikalne organizacije sukladno zakonu moraju biti sposobne same „iznijeti“ postupak kolektivnog pregovaranja kroz svoje resurse, financijska sredstva, stručna znanja te prava sindikalnih povjerenika, a koja su upravo ugovorena kroz kolektivni ugovor. Međunarodna organizacija rada, koja je bila „pokrovitelj“ donošenja Zakona o reprezentativnosti, i krovne reprezentativne organizacije su u svrhu smanjivanja fragmentarnosti sindikalne scene u RH podržale donošenje Zakona o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata u važećem obliku.

Upravo odredbe Zakona o radu kao i odredba članka 94. Kolektivnog ugovora usmjereni su prema jačanju uloge sindikata, a osobito najreprezentativnijih sindikalnih organizacija, a što je u skladu s međunarodnim konvencijama koje se odnose na sindikate i najreprezentativnije sindikalne organizacije.

SINDIKAT POLICIJE HRVATSKE

Bužanova 4. Zagreb. OIB 26439251742 T 01/2333 138. 01/2333 139 F 01/2333 140
www.sindikatspolicije.hr. e-mail: sph@sindikatspolicije.hr

20 GODINA S VAMA • PRVI POLICIJSKI SINDIKAT

Smatramo kako ste prije davanja mišljenja trebali kontaktirati i nas kao potpisnika Kolektivnog ugovora, kako bi mogli iznijeti dodatne informacije. Pri tome, bilo je potrebno tražiti mišljenje sindikata potpisnika, osobito u pogledu Vašeg poziva Vladi RH da se izmjeni navedena odredba (u dogovoru sa socijalnim partnerima). Kolektivni ugovor mogu izmijeniti samo ugovorne strane, uključujući i naš sindikat. Stoga, ako je takva inicijativa poslana prema jednoj ugovornoj strani, trebala je biti poslana i prema druge dvije stranke kolektivnog ugovora, tj. sindikatima potpisnicima Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike. Nejasno nam je zašto je takav prijedlog poslan samo jednoj strani, tj. našem poslodavcu. Bilo kakav pokušaj izmjene Kolektivnog ugovora bez neke od ugovornih strana predstavljao bi najgrublju povredu prava na kolektivno pregovaranje i sindikalno organiziranje. Apsurd je da bi se to moglo dogoditi na prijedlog ITUC-a.

Napominjemo kako je Sindikat policije Hrvatske član Saveza samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH) koji je član ITUC-a i time nam je još nejasnije zašto nam niste prosljedili upit oko navedenog članka.

Možemo zaključiti kako je jasno da ste navedenim kroz dopis iskazali razmišljanja i zabrinutost, a ne uputili na jasne i konkretne povrede.

Obzirom na navedeno, molimo da razmotrite i uzmete u obzir i ovu argumentaciju.

S poštovanjem,

Predsjednik SPH
Dubravko Jagić